

"TKP'nin Sesi"

(band: 2)

1 Mart 1986 Cum. ve Paz

Ve: 2 Mart 1986

Bu yayınıımızda şunları dinliyeceksiniz:

1. TKP MK organı Atılım'ın 1 Mart günlü sayısı çıktı başlıklı tanıtma yazısını /Haz. İ./ Spk: Den.
  2. Atılım'ın 1 Mart günlü başyazısını: "Daha çok çaba gerekiyor" Sp:Nec
  3. H.Kutlu yoldaşın SBKP'nin 27. Kongresinde yaptığı konuşmayı Spk:N.
  4. Kürtçe Yayınıımızı (Haz. Ş.) Spk: Ş.
- 

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARASTIRMA VAKFI

TKP

1.3.86

DD, bildiğiniz gibi, ~~Salıxgx~~ 25 Şubat salı günü Moskova'da  
~~çalışmalarına~~ başlayan SBKP'nin 27. Kongresi çalışmalarını  
sürdürüyor. Radyomuzdan ~~olanaklar ölçüsünde~~ <sup>Kongre</sup> çalışmalarını  
üzerine ~~dayan~~ olanaklar ölçüsünde radyomuz siz . Radyomuz, olanak-  
lar ölçüsünde sizleri kongre çalışmaları üzerine bilgilendirmeye  
devam ~~et~~ edecektir. Kongre çalışmalarının sona ~~erme~~ <sup>erme</sup> ~~günümüzdeki~~  
erdikten sonra, ~~radyomuzdan~~ tüm kongre sürecinin <sup>ana hatlarıyla</sup> özetleyen  
bir programı radyomuzdan izleyebilirsiniz. Ayrıca TKP MK organı  
Atılım <sup>da</sup> 15 Mart günlü sayısında ~~da~~ konuya ~~ilgikin~~ <sup>geniş</sup> ~~genişxxx~~  
geniş biçimde ele alacak.

DD, ~~radyomuzdan~~ <sup>TKP</sup> radyomuzun verdiği haberlerden de duyduğunuz  
gibi, SBKP'nin 27. kongresinde TKP Genel sekreteri <sup>la</sup> ~~ğix~~  
Haydar Kutlu yoldaş başkanlığında bir delegasyon ~~da~~ katılıyor. ~~Axxx~~  
Kongre <sup>da</sup> ayrıca TİP genel Başkanı Behice boran da hazır  
bulunuyor. <sup>DD.</sup> Şimdi sizlere, TKP genel sekreteri Haydar Kutlu yolda-  
şın SBKP 27. kongresinde yaptığı konuşmayı sunuyoruz:

## ATILIM TANITMA

TKP Merkez Komitesi organı Atılım'ın 1 Mart 1986 günlü sayısı çıktı.

DD. Atılım'ın "Daha çok saba gzeleyor" başlıklı (başyazısını biraz sonra dinleyebilirsiniz.

Atılım'ın birinci sayfasında yer alan ilk yazı Türk-İş mitingi ile ilgili ve başlığı şöyle: "İzmir Mitinginde onbinlerce işçi haykardı: Herkese iş-herkese aş, işkencelere son, zindanlar boşalsın". Yazıda işçi hareketinin bu mitingle, demokrasi savaşımında var olduğunu ve var olacağını gösterdiği ve bunu eylemle kanıtladığı belirtiliyor ve şöyle deniyor: "Yol açılmıştır. Şimdi görev bu yolda daha kararlı, daha özverili, daha cesur yürümektir. Her gün daha geniş yığınların, daha geniş güçlerin bu yola ~~kattırılması~~ koyulmasını sağlamaktır."

Atilım'ın birinci sayfasında ayrıca TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 27'nci Kongre-  
sine mesajı veriliyor.

"İşkencenin durdurulması için savaşım, demokrasî için savaşımdır"  
başlıkla diğer bir yazıda, bugünkü rejimin, işkencenin, devlet terörü-  
nün üzerine oturduğu ve bunların durdurulmasıyla bu rejimin bir gün  
bile ayakta kalamayacağı vurgulanıyor. Yazıda ayrıca işkencenin, MİT,  
Genel Kurmay, Emniyet tarafından sistemli olarak yürütüldüğü belirtti-  
liyor.

Atilım'ın Parti Yesami sayfasında (SBKP'nin 27'nci kongresi ile  
yer alan, Ali Sami Yavaş),  
118'inci yazının başlığı şöyle: "Marksizm-Leninizm'in ve devrimci eyle-  
min partisi". Yazıda SBKP Programının yeni biçimi tasarıları üzerine  
bilgi veriliyor.

Atılım'ın 3'üncü sayfasındaki ilk yazı şu başlıkla veriliyor:

"Suriye'ye karşı düşmanlık kampanyası: ciddi tehlike işareti".

*Ahmet Alan'ın yazısında*

~~Yazıda~~ Suriye'ye karşı yürütülen kampanyanın, ABD'nin bölgedeki eylemleri ve planlarıyla yakından bağlı olduğu belirtiliyor. TKP'nin uyarısı hatırlatılıyor ve şöyle deniyor: "Ülkemizin emperyalizmin ve siyonizmin serüvenleri içine çekilmesine izin verilmemelidir".

3'üncü sayfada yer alan diğer bir yazının başlığı şöyle: "Uluslararası ekonomik güvenlik için". Yazıda Sovyetler Birliği'nin, uluslararası ekonomik ilişkilerin adalet, eşitlik ve demokrasi temelinde yeniden düzenlenmesi üzerine çağrısına değiniliyor.

Atılım'ın 3'üncü sayfasında ayrıca kısa dış haberler bulunuyor.

Atılım'ın 4'üncü sayfasında yer alan *Ayşe Sıman imzalı* yazının başlığı şöyle: "Köylünün sesini yükseltmesine yardımcı olalım". Yazıda köylülüğün uğra-

diği yıkım anlatıldıktan sonra, köylülerin koperatifler, odalar, dernekler aracılığıyla mücadele yürüt~~ül~~ebilecekleri ~~anlatılır~~ ~~xxxxxx~~ ve kentlerdeki demokratik güçlerle birleşebilecekleri anlatılıyor.

Atılım'ın 5'inci sayfasında muhabirlerimizin gönderdikleri haber ve yazılardan oluşuyor.

Atılım'ın 6'ncı sayfasında yer alan, X Mehmet Ergül'ün yazdığı "Kim kime yardım ediyor?" başlıklı yazıda, Amerika'dan alınan kredinin büyük çoğunluğunun eski borçları kapatmak üzere geri verildiğini ve bu mekanizmayla ülkenin nasıl sömürüldüğü anlatılıyor.

Atılım'ın 7'nci sayfasında, Hakkı Dağlar imzalı, "KİT'ler niçin satılıyor" başlıklı yazıda, KİT'lerin kâr eder duruma getirilerek

özel sektöre hediye edildiği ve buna karşı çıkılması gerektiği anlatılıyor.

Atılım'ın 10'uncu sayfasında yer alan "8 Mart geleneği" başlıklı yazıda Ülkemizde kadınların durumu anlatılıyor ve kadınların özgül sorunlarının, toplumun genel sorunlarının çözülmesiyle sınıksız bağlı olduğu vurgulanıyor. Yazıda fabrikalarda sendikal haklar için, gecekon-  
dulara yıkımlara karşı, savaşan kadınların, işkenceye son diyen ana-  
ların, zindanlarda direnen kadınların 8 Mart geleneğini yaşattıkları belirtiliyor.

Atılım'ın 10'uncu sayfasında yer alan bir diğer yazının başlığı şöyle: "Dünya emekçi kadınlar günü". Yazıda 8 Mart'ın tarihçesi anlatıldıktan sonra Ülkemizde 8 Mart kutlamalarından örnekler veriliyor.

Atılım'ın çeşitli sayfalarında ayrıca çeşitli illerden gelen haber

ve yazılar da yer alıyor.

1 Mart günü Atılım'da, her zaman olduğu gibi yalın ve  
güzel, doğru ve doğrulukla dolu bir yazı, eli buluyor.

DD. bildiğimiz gibi bu sivedir Atılım. Tıp ile Atılım'ın silişi, ille  
parantezi günü redyomuz bu günü, sanatları Atılım'ın ekonomisi  
ayrılıyor. Bu kez de, 3 Mart parantezi günü, öyle bir sona bağlayıp,  
bale oyleye kadar süren, yarımlarımız da perpe gelen, ille yarı  
kısası, lütfen Atılım'da yazılan belli belli yazıları dinleyelim.  
Bu Atılım'daki yazıları ayrıca, ille işin belli programlarımızda da  
süre, sonuna kadar devam edeceğiz.

# TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

## MERKEZ KOMİTESİ

The Central Committee of The Communist Party of Turkey

TKP MK GENEL SEKRETERİ HAYDAR KUTLU'NUN

SBKP 27. KONGRESİNİ SELAMLAMA KONUŞMASI

Değerli yoldaşlar;

Lenin'in partisinin, SBKP'nin 27. Kongresini, Sovyet komünistlerinin bu tarihsel yüce forumunu TKP MK, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına en ateşli, devrimci duygularla selamlarım.

Bu tarihsel anda sizlerle beraber olabilmek biz Türkiye komünistlerine büyük bir sevinç ve coşku veriyor. Çağımızın, kapitalizmden sosyalizme ve komünizme geçiş sürecinin öncü gücü Sovyetler Birliği'nin sosyal-ekonomik gelişmesini hızlandırmak, Sovyet toplumunu yeni bir aşamaya yükseltmek için gerekli kararların alınacağı bu kongre, bütün varlıklarını sömürü ve baskıya karşı savaşıma, dünya barışının korunması için savaşıma adanmış bütün dünyadaki komünistler için eşsiz bir esin kaynağıdır.

SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov yoldaşın okuduğu MK raporunu büyük bir ilgiyle izledik. Kongrenizde tartışılıp kesinleşecek olan tarihsel belgelerin bütün içeriğine egemen olan devrimci özü açık bir biçimde ifade eden bu rapor, bir kere daha, Sovyet komünistlerinin önlerine koydukları muazzam görevleri yaşama geçirmeye kararlı ve yetenekli olduklarını gösteriyor.

Biz inanıyoruz ki, bu görevlerin yaşama geçmesi, yalnızca kapitalizme üstünlüğünü şimdiden kanıtlamış olan sosyalizmi yepyeni bir aşamaya yükseltmekle kalmayacak, toplumsal gelişmeye dünya çapında yeni bir ivme verecektir.

Emperyalizm en başta da ABD emperyalizmi bu süreci durdurmak, insanlığın ilerlemesinin önüne geçmek için gözü dönmüş saldırgan bir politika izliyor. Eğer bu politika şimdiye kadar insanlığın yokolmasıyla sonuçlanacak nükleer bir savaşa yol açmadıysa, bu herşeyden önce Sovyetler Birliği'nin gücüne

ve barışçı dış politikasına bağlıdır. İnsanlık sosyalizme güvenebileceğini, sosyalizmin barış demek olduğunu şimdi daha iyi görüyor.

Sovyetler Birliği'nin barış çabalarının önemi artık yalnızca komünistlerce dile getirilen bir gerçek olmaktan çoktan çıkmıştır. Şimdi geniş barış güçleri kendi deneyleri ile Sovyetler Birliği'nin ve Sovyet halkının barış isteğinin içten ve çözümleyici bir istek olduğunu görüyor. SBKP MK Genel Sekreteri Gorbaçov yoldaşın açıklamaları ile dile gelen Sovyetler Birliği'nin son barış önerileri ve tek yanlı girişimleri, bugün barışı tehdit eden çevreler üzerinde bile etki yaratıyor. Dünyamızı birkaç kez yokedecek güçte tehlikeli nükleer silah birikimi karşısında bugünün sorunlarının temel karakteri gerçekten de insanlığa karşı sorumluluk duymak yada duymamak çizgisinden geçiyor. Bu nedenle Sovyetler Birliği'nin barış çağrıları insanlığın sağduyusunun sesidir. Şimdi sağduyu sahibi herkes görebiliyor ki, dünyamız<sup>in</sup> nükleer ve kimyasal silahlardan yirminci yüzyılın bu en büyük kabusundan kurtulması, yirmibirinci yüzyıla savaş tehlikesinden kurtulmuş olarak girmesi olanaklıdır. Sovyetler Birliği'nin 2000 yılına kadar bu hedefe ulaşılabilirliğini somut biçimde ortaya koymuş olması, barışın elde edilebilirliğine olan inancı, umudu artırmıştır. Bu somut program bu niteliği ile, ölüm tacirlerini köşeye sıkıştırmakla kalmamış, barış istemlerinin umutsuz bir yakarış<sup>umutlu</sup> edgil, mutulu, güçlü ve kararlı bir mücadele isteği olduğunu ortaya koymuştur.

Biz bu gerçeği<sup>e</sup> kendi ülkemizde çarpıcı biçimde tanık olduk. Beş yıldan beri süren diktatörlük koşulları altında, tek suçu barışı savunmak olanlar yargılanıyor, ağır cezalara çarptırılıyor. Böylesi baskı koşullarında bile barış sesleri yükslebiliyor ve Sovyetler Birliği'nin önerileri yankı yapabiliyorsa, barış isteğinin günümüzde halkların uğruna baskıları bile göze alabilecek denli güçlü bir mücadele isteğine dönüştüğünü kanıtlıyor. Tüm bunlar emperyalizmin saldırgan politikası karşısında barışın büyüyen potansiyelinin göstergeleridir.

Halkımızı yıllardır "Sovyet tehditi", "sovyet yayılmacılığı", "tehlike kuzeyden geliyor" yalanları ile kandırmaya çabalayanların bu çabaları da artık umdukları sonucu vermiyor. Bugün en sağda yer alan politikacılar bile Sovyetler

Birliğin barış ve iyi komşuluk ilişkilerini dış politikasının temel taşı yaptığını, buna karşılık ABD'nin hergün biraz daha fazla içişlerimize karışmakta olduğunu, istemedikleri hükümetleri düşürmek, kendi istedikleri hükümetleri işbaşına getirmek için içişlerimize müdahale edebildiğini, Türk hükümetlerinin bilgisi dışında ülkemizdeki Amerikan üslerinden Sovyetler Birliği'ne karşı casusluk amaçları ile yararlandıklarını açıklayabilmektedirler. Sovyetler Birliğinin ülkemizde karşılık gözetmeksizin kurduğu sanayi tesislerinin ülkemizin ekonomik kalkınması ve ekonomik bağımsızlığı için önemi yanında, ABD ve diğer emperyalist çevrelerle, uluslararası finans örgütleri ile ilişkilerin nasıl halkımıza ağır bir sömürü ve 30 milyar doları aşan büyük bir dış borç yükü altına soktuğu artık aklı başında herkesin kabul ettiği bir gerçek durumundadır.

Dünya barışının kalesi olan Sovyetler Birliği'nin yakın komşusu olan, 1920'lerde emperyalizme karşı savaşta bağımsızlığını elde etmiş olan ülkemiz, bugün ne yazık ki, Amerikan emperyalizminin bir uydusu olmuştur. Topraklarımız onlarca Amerikan üssü ile Pertagonun bir sıçrama tahtasına dönüştürülmüştür. 12 Eylül 1980'deki askersel darbe sonucu iktidara gelen güçler, bütün politikalarını ulusal çıkarlardan çok Amerikan çıkarlarına göre belirliyor ve yürütüyorlar. Bu nedenle Türkiye Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin bütün NATO ülkelerine yönelttikleri yapıcı barış önerilerine olumlu yanıt vermiyor. Ne yazıktır ki, bugün insanlığın nefretle andığı Reagan'ın Yıldız Savaşları Projesi'ne ilk evet diyen ülkelerden biridir Türkiye.

TKP, işçi sınıfımız, halkımız, yurtsever güçler Ortadoğu'da ve son zamanlarda Akdeniz'de tehlikeli boyutlar alan gerginliklerin artması karşısında kaygı duyuyor. Türkiye de içinde, bölgede gerginliklerin tırmandırılması, Ortadoğu'daki sıcak savaşın hızla tehlikeli biçimde yaygınlaşmasına neden olabilir. TKP, bu tehlikeye sürekli işaret etmektedir.

Sovyetler Birliği'nin Türkiye'nin de taraf olduğu Kıbrıs sorununun çözümü-ne ilişkin getirdiği yeni öneriler, Amerikancı çevrelerin yoğun karalama kampanyalarına karşın, ülkemiz barış güçleri, yurtsever aydınlar, ilerici çevreler, sol güçler ve halkımız içinde geniş yankı uyandırdı. TKP, ülkemizin ulusal çıkar-

ları, Kıbrıs'ın bağımsızlığı, toprak bütünlüğü ve bağlantısızlığı ilkesi ile tam uyumlu ve bölgede barışa etkili biçimde hizmet eden bu öneriyi vargücü ile destekliyor.

Değerli yoldaşlar,

SBKP 27.Kongre belgelerinde ifade edilen bilimsel teknik devrimin sonuçlarının hızla uygulama alanına sokulması temelinde üretimin maddi ve teknik temelinin güçlendirilmesi ve üretim potansiyelinin 2000 yılına kadar iki katına çıkarılma hedefinin ne denli ileri ve yüksek bir devrimci hedef olduğunu bizler de çok iyi kavırıyoruz.Sovyet ekonomik gelişmesinin kısa zamanda hızla katetdiği yolu ve bu sonuçların Sovyet emekçilerinin büyük özverileriyle gerçekleşmiş olduğunu iyi bilenler, 27. Kongre ile konulan hedeflerin ancak Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ve sosyalist yurtseverlik duyguları ile donanmış özverili bir toplumun gerçekleştirebileceğini çok iyi kavırıyor.

Biz SBKP'nin, Sovyet halkının bu hedefleri yaşama geçirebilme yeteneğini defalarca kanıtladığını çok iyi biliyoruz. Biz, Leninci bolşeviklerin, Stahanovların, Büyük Anayurt Savaşı kahramanlarının mücadele geleneklerinin bugün de Sovyet toplumunda canlı olduğunu biliyoruz. Kongre öncesi sosyalist demokrasinin, gerçeğe ilkeli, eleştirci yaklaşımın eşsiz örnekleri olarak gerçekleşen tartışma ve yaratıcı eylem bunun yalnızca ufak bir kanıtıdır.

Uluslararası durumu, ana eğilimleri değerlendiren, antiemperyalist savaşımın perspektifini çizen Kongrenizin uygulamaya koyacağı SBKP Programının yeni biçimi bizim için de büyük bir teorik kaynaktır. Komünist ve işçi partilerinin, dünya ilerici güçlerinin mücadelelerine güçlü bir destek oluşturuyor.

Biz, ülkemizdeki sınıf mücadeleleri içinde belirginleşen en temel noktaları SBKP Programının yeni biçimi içinde görmekle kalmıyor, programın aydınlatıcı etkilerini şimdiden görüyoruz. Gerçekten de çağdaş kapitalizmde nükleer savaş tehlikesinin ve toplumun militarizasyonunun kaynağı olan askersel sanayi kompleksi bugün ülkemizdeki bir avuç militarist ve uluslararası silah tekelle-riyle bağlı sermaye çevreleri dışında, tüm Türkiye'nin düşmanıdır. Ülkemizde

barışa ve demokrasiye yönelik tehditler emperyalizmin bu en gerici kesimlerinden kaynaklanıyor. Türkiye'nin ABD emperyalizmi ile bağımlılık ilişkilerinin bu karakteri bugün ülkemizde süren diktatörlük rejiminin de karakterini niteleyen çok önemli bir etmen oluyor. Aynı etmen, ülkemizde demokrasi mücadelesinin karakterini, antiemperyalist mücadelenin artan önemini, ulusal ve demokratik güçlerin rolünü, yığinsal demokratik hareketlerin büyüyen işlevini çiziyor.

SBKP Programının yeni biçimi, aynı zamanda Marksizm Leninizm'in, ilkelere sıkıca bağlı kalarak yaratıcı biçimde uygulanmasının her tür revizyonist, oportünist, dogmatik görüşlerle mücadelede artan önemini bize bir kez daha hatırlatıyor. Teoride süreklilik ilkesi tüm bu çabalarda ideolojik mücadelenin başarısı için uyarıcı oluyor.

Partinizin Leninci parti normlarını yaşama geçirmede, parti çalışmasını yetkinleştirme ve hızlandırmada yığınlarla bağlanma ve onların yaratıcı enerjisini harekete geçirmede, insanlığın önünde duran temel sorunların çözümünde olumlu rol oynayabilecek bütüncü güçlere karşı yapıcı, ilkesel ve esnek politika uygulamada son dönemde hızlanan başarılı çabaları, bize de önümüze koyduğumuz hedeflere ulaşmada yol gösteriyor.

TKP, sosyalizm yüce hedefine sıkıca bağlı olarak, bugün en başta Amerikan emperyalizminin ülkemizin içişlerine karışmasına son vermek, halkımızın kendi geleceğini, kendi rejimini özgürce belirleyeceği koşulları yaratmak, Kürt haklarının [her tür ulusal baskıdan kurtulmasını sağlamak, diktatörlük rejimine son verilerek ulusal demokratik bir rejim kurulması için mücadele veriyor. TKP, Sovyetler Birliği başta olmak üzere tüm komşularımızla iyi komşuluk ilişkilerine dayalı barışça bir dış politika için daha bugünden mücadele ediyor. Bu mücadelelerin başarıya varmasının önkoşulu olarak, işçi ve köylülerin, tüm emekçilerin birliği temelinde en geniş demokrasi güçlerinin birliği, başta sol güçlerin birliği için, kurulmuş olan Sol Birlik'i güçlendirmek için, işçi sınıfının politik birliğinin gerçekleştirilmesi için çaba harcıyor.

Bugün illegal koşullarda mücadele vermek zorunda olan TKP'nin ülkemiz tarihinin en ağır ekonomik, sosyal ve politik koşulları altında yaşayan işçi

sınıfının ve öteki emekçilerin, yurtsever aydınların ve demokratların arasındaki etkileri artıyor. Öte yandan demokrasi güçlerinin ve halkımızın demokrasi için mücadelelerinde kararlılık unsuru güçleniyor. Bugün TKP, yeni her olguyu dikkatle değerlendirerek "Demokratik Türkiye, Daha Güçlü TKP" belgisi altında daha ileri sonuçlar alabilmek için Ulusal Konferansını toplamaya hazırlanıyor.

Değerli yoldaşlar,

Biz SBKP 27. Kongresinin sonuçlarının aynı zamanda dünya komünist hareketinin birliğinin daha da güçlenmesine hizmet edeceğine inanıyoruz. Dünya komünist hareketinin birliğinin ve koordinasyonunun güçlenmesi, emperyalizme karşı bütün barış ve ilerleme yanlısı güçlerin savaşım birliğinin güçlendirilebilmesi için zorunludur. TKP bunun için elinden gelen herşeyi yapmayı sürdürecektir.

TKP, 1920'de kurulduğu günden bu yana, her zaman Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde kardeş SBKP ile sınıksız bağlanmıştır. Biz bundan yalnızca yarar gördük. Sınıf düşmanının ağır saldırılarını geri püskürtmede, varlığımızı korumada ve güçlendirmede, halkımıza kurtuluş yolunu göstermede her zaman SBKP'nin karşılık beklemez enternasyonalist dayanışmasına dayandık. Şimdi SBKP 27. Kongresinde <sup>alınacak</sup> büyük devrimci kararlar, bize bir kere daha doğru yolda olduğumuzu gösteriyor.

Biz şimdiden görüyoruz ki, SBKP 27. Kongresi sosyalizmin gerek ekonomik ve sosyal alanlarda, gerekse dış politika alanında bütün insanlık için, bu arada bizim halkımız için daha etkili bir çekim gücü olmasına belirleyici bir katkıda bulunacaktır. Sovyet komünistlerine ve Sovyet halkına önlerine koydukları muazzam görevleri yaşama <sup>me</sup> geçirmekte büyük başarılar dileriz.

Yaşasın Yüce Lenin'in Partisi SBKP

Yaşasın Dünya Barışının Kalesi SSCB

Yaşasın Marksizm-Leninizm ve Proleter Enternasyonalizmi

TKP'nin Sesi

Kürtçe

Konu: 1-SBKP Kongresi. 2-İzm. mitingi,  
800 kayıp insan,Kürtlerin durumu.

28.1.3.1986

K. 196.

K. 22.

Bûyera mezin didome xwişk û birgêrên hêja.Kongra 27'an ya Partiya Komunist ya Yekitiya Sovyetan xebatên xwe didomine.Sekreterê gasti ya Partiya Komunist ya Yekitiya Sovyetan Hevrê Mixail Gorbaçov rapora politik û xebatê xwend,bir û baweriyên komunistên Yekitiya Sovyetan careki din eskere kir.Berê hemû tîştan li ser sekini ku ~~nezikê 20xmi~~ Komunistên Yekitiya Sovyetan bona bîkaribîn mandiya cihanê di bin ewlehiyê da bigrin wê jî tu mîrandvamiyek diya para naminin.Rapora Hevrê Gorbaçov bi hemû aliyan va nişankir û kifşkir,bona gelên Sovyetan,parastina aşiti û hebûna cihanê,bona bihêzkirina biratiya gelan,wekheviya netevanan,bona tunekirina xizani û birqibûnê,bona dawikirina paramayiniyê Yekitiya Sovyetan xebata xwe wê bênavber bidomine.

2.

Dî Kongra 27'an da Komunistên Sovyetan gelek pîrsiyarên pîr gîring pêvçundîkî. Kêmasiyên xwe rexnedîkî, xê dî ser rêya Marksîzm Leninîzmê da dîxwezîn bar bî pêş gavên mezintîr û bihêztîr bavêjî. Belê heya îro, dî axîriya Şoreşa Gelarêzanê var va, Cîvata sovyetan bî pêşengiya Partiya Komunist serfiraziyên nehatiye ditî. Lê ev cîvata pêşengê cihanê mirovek wîssa afîrand, keysên wîssa mezin derxîste holê, dî ber keysên nû, yê ku hatîne pêkanî pîr mîçûk tîne ditî. Komunistên Sovyetan berê xwe dane sedsala dî. U ew dîxwezîn waxta sedsala nû destpêkîr, jî hemû aliyan va hebûnen koma Sovyetan bûbe du qet. Dewlemîndiya cîvata Sovyetan du qet zêde bûbe.

Guhdarên delal. ~~Her~~ Dî xebatên Kongra 27'an da pîrsiyara Netewî jî ciyek gîring digre. Lewra Yekitiya Sovyetan welatek wîssane bûye nîştîmana gelek netewanan. Gelek netewan, lî wê derê bîazadî, bîwekhe-

3.

vi dijin. Dî rapora xwe da ji hevrê Gorbaçov lî ser babeta han axlî-  
fî, dêna nûnerên kongrê kışande ser xebatên bî serfîraz ku dî kolana  
hûrîndarkîrîna pîrsiyara netewî hatiye domandin û wanê han got:

"Qezencên xebatê han qezencên pîr giring e, lewra ku şehrezetîya  
cîhanê dewlemendîke. Lî Yekîtîya Sovyetan da hemû cûreyê zordestî  
û newekheviyên netewî hatiye dawîkirin. Dostîya gelan, lî pêşîya çan-  
de xû anora netewî yê hemû gelan bigîramgîrî tevger danin hatiye  
peyda kirin. Partî dî xebatên xweyê mandîyê da ji, bona pêştabîrîna û  
geşkirîna pêwendîyên netewî yê Yekîtîya Sovyetan cîyêk giring bî-  
de xebata han."

Bê şik ev ditîn, ev bawer, ev daxwez biyanîyên cîvata kapitalîst in  
Yek welatek kapitalîst heya iro pêkneaniye dî kolana hûrîndarkîrîna  
pîrsiyara netewî da here nêzikê Yekîtîya Sovyetan. Lê lî welatê me,

4.

lî cem me Kurdan êş û tehlaiya pîrsiyara han gelek kûr têye ditin. Neteva Kurd lî k^Tirkîyê dî bin zordestiyên pîr giran, dî gerinên parahîştîni, newekheviyê da dijîn. Zordestî û terora cendîrme û komandoyan her roj lî ser gundên me ye. Emê çawa hevasê Yekîtiya Sovyetan nekîn? Emê çawa kovanê sazûmana sosyalist nekşînin. Jî gerinên jiyîna me, zordestî û terora ser me hingê didome, hingê sazûmana kapitalist nikare pîrsiyarên me hûrîndarbîke, em berê xwe zêdetir dîzvirînin Yekîtiya Sovyetan. Serfîrazîyên civata sosyalist me jî bîhêzdîke, bawerîyên me lî ser diwarojan geşdîke. Em bî çawek ahakî Kongra 27'an ya Partiya Komunist ya Yekîtiya Sovyetan dîşopinîn. U em gelek baş dîzanîn, bîryar û xebatên ev kongra serbîlînd dî tekoşîna me da jî gelek keys bîde destê me. Emê dîjî neyarên çîni xwe bîbîhêztîr bîbînîn.

5.

Erê.Xelqê Sovyetiyê temam birane.Lı cem hew,bıbirati dıjin.Lê  
lı Tırkiyê? Lı Tırkiyê gel bıbirati dıkarın bıjin? Ger nıkarıbın  
sedema vi çiye?<sup>hes</sup>Pırsiyar kêye? Hun dızanin. Lı Tırkiyê zagûnabın-  
gehin ji,zagûnên dın ji demokratik nınin,bı emılandına azinên dij-  
demokratik têne amadekırın,û derbasê holê dıkın.~~Ê~~ Ango karbıdes-  
tên ça dıxwezın zaqûn û qaydan wıssa derdixinın,wıssa çêdıkın.Lê  
waxta ku Kurd derdıkevıne holê,waxta ku kesê Kurd dıbêjin emê heqêr  
hane zagûnı dıxwezın bıemılının,ev zagûn ji nayên şıxwılandın. Him  
bıxwe bona mafên xwe zagûnan daxıstıne.Hım ji nahêlin ev ji werın  
emılandın.

Hova lı Dêrsimê muxtarên 50 gundê bı zordayına rêbirên rejima  
faşist ji ser şıxwılên xwe hatın dûrxıstın.Ev muxtar dı bın zordes-  
tiyek gıran da,dı gerinên dijdemokratik hatıbûn jıbartın.Lê belê

6,

nahêlin ev kes muxtariyê ji bikin. Ev nişanê me nake ev dewlet dewle  
tek qawa ye?

Disa li Dêrsimê û li hinek bajarên din gelek welatparêz li ciyê  
tu tunne ji ciyên xwe, ji warên xwe têne dîrxistin. Bona pêkanina  
han ji li tu zagûnek da ji ci tunne. Lê kes nikare derkeve pêşiya  
vana. Çend dengê demokrat were bilindkirin ji, rêbîrên dewletê guhên  
xwe nadine wana, di rêya xweye çepel da dimeşin dîçin.

Ne tenê kesên welatparêz, rejîma faşîst gund gund kurdan didine  
koçkirin. Li gelek hêrman, nemaze ji li ber devê tuxuban gelek gund  
hatin valakirin. Gundîyên Kurd malên xwe, zevîyên xwe, mêrgên xwe, dar  
û baxên xwe hiştin çûn. Çima? Bersiv salih e. Rêbîrên dewletê wani  
dixwezîn. Sekokên faşîst ~~xxx~~ evi nişandikin. Gundîyên Kurd nikarin  
dest û milên xwe bavêjine zagûnek, nikarin piştî xwe bidine zagûna-

7.

bîngehin. Lî Tîrkiyê rêbîr û karbîdest qebûlnakî Kurd jî dijin. Qebûlnakî Kurd jî heqên van zagûnên dijdemokratîk jî kêrbibînin.

Ev qas jî nîne. Neminentê Sosyaldemokrat Xelqî Partiyê Fikrî Sağlar beriya mehek eşkerekiribû. Lî Bajarên Rojhîlat û Rojhîlata başûr 800 mirov hatiye indakirin. Çi qelibîye serê van kesan. Ev kes yek nîne, deh nîne. 800 zîlam hatiye hundakirin. Fikrî Sağlar dibêje ev kes hatine kuştin, û dizîka hatine çelkîrin. Çi qelibîye serê Momîste Sîddîk Bilgî, ewî anîne serê van 800 zîlamên jî.

Guhdarên heja, xwişk û bîrayên egî. Lî Tîrkiyê, lî diji Kurdan em dibêjin û dibînin, rêbîrên rejîmê naxwezî ew zagûnên dijdemokratîk jî werin emilandin. Lê dî tentêlek ahakîda emê çawabîkî? Emê destê xwe bîdîne bî mîlê xwe rûnên? Yan em dîkarî hînek tîşt bîkin, bîxîret em derkevîne pêşyê. Me heyîya îro gelek caran eşkerekirî-

8.

bû. Nekarên herî mezîn ya rejîma faşîst Çîna karker û gelê Kurd e. Çîna karker bî livîna xweyê Îzmirê, bî Mîtinga hane terîkî berbîpêş lî dijî rejîma faşîst gavek bîhêz avêt. Çîma ev livîna çîna karker bona gelê Kurd jî nebe wekok. Çîma gelê Kurd jî jî rêyek ahîkî nemeşe û dest û mîlê xwe bilînd neke?

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMASI  
TÜSTAV